

Laaja hyvinvointisuunnitelma 2025–2029

Sisällys

Johdanto	3
Asiakirjassa käytetyt lyhenteet ja termit	4
Hyvinvointityön tausta ja perusta	4
Hyvinvointityön rakenne Hämeenkyrössä	6
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Hämeenkyrössä.....	6
Laajan hyvinvointisuunnitelman prosessi.....	7
Yhteistyö ja yhdyspinnat	8
Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	8
Hyvinvointi Hämeenkyrössä.....	9
Suosituksat hyvinvointialueelle Hämeenkyrössä tehtävään työhön.....	9
Hyvinvointiohjelman rakenne.....	10
Hyvinvointiohjelma 2025–2029	12
Hyvinvointiohjelman toimenpiteet 2025 ja tavoitteet 2026.....	15

Liitteet

1. Hyte-kerroin indikaattorit
2. Vähimmäistietoasetuksen mukaiset indikaattorit
3. Hyvinvointisanasto

Johdanto

Laaja hyvinvointisuunnitelma on lakisääteinen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §) asiakirja, jolla ohjataan kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen painopisteitä ja toimia valtuustokaudella. Laaja hyvinvointisuunnitelma 2025–2029 on valmisteltu yhtenäisenä asiakirjana ja se sisältää kaikkien lakien mukaiset raportoinnit ja suunnitelmat terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Laaja hyvinvointisuunnitelma sisältää taulukkomuotoisen hyvinvointiohjelman, jonka tavoitteita päivitetään ja tarkennetaan osana valtuustolle tehtävää vuosittaista hyvinvointityön raportointia.

Laaja hyvinvointisuunnitelma 2025–2029 valmistetaan rinnakkain laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2025 kanssa. Ne sisältävät jonkin verran samoja sisältöjä, mutta eri laajuudessa. Laaja hyvinvointikertomus sisältää kuvauksen ja taustat hämeenkyröläisten hyvinvoinnin tilasta ja laaja hyvinvointisuunnitelma toimia, joilla tilannetta pyritään parantamaan. Asiakirjat on hyvä nähdä toistensa osina, ja tutustua molempiin.

Valtuustokausi 2025–2029 tulee sisältämään muutoksia ainakin kiristyvän kuntatalouden ja edelleen toimintaansa mukauttavan hyvinvointialueen myötä. Mahdollisten muutosten aikana paras ja tärkein hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ tehdään yhteistyössä ja yhteisenä työnä osana arkea. Laaja hyvinvointisuunnitelma on rakennettu siten, että myös arjessa tehtävä työ ja sen vaikutukset hyvinvoinnin edistämiseen saataisiin näkyviin. Suunnitelma on koottu laajasta tausta-aineistosta, jota on kerätty eri osallistamisen keinoin, mutta siinä tuodaan yhteen myös kunnan muiden suunnitelmien ja asiakirjojen sisältöjä.

Asiakirjassa käytetyt lyhenteet ja termit

Hyvinvointityöhön, kunnallishallintoon sekä eri palvelualueiden toimintaan liittyy paljon sanastoa, lyhenteitä, tietolähteitä ja yleisesti käytettäviä sivistyssanoja. Selitykset löytyvät tämän asiakirjan liitteestä 1.

Hyvinvointityön tausta ja perusta

Kuntalaki (410/2015) 1§ mukaisesti kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa kestävällä tavalla. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 § tarkentaa kunnan ensisijaiseksi vastuuksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen siltä osin, kun se liittyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Käytännössä hyvinvointityötä tehdään siis kunnan kaikilla palvelu- ja vastuualueilla sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kunta seuraa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilannetta valtuustokausittaisella hyvinvointikertomuksella ja -suunnitelmalla sekä raportoi siitä vuosittain valtuustolle.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työtä ohjataan lukuisissa kunnan toimintaa ohjaavissa erityislaeissa mm.

- liikuntalaki (390/2015)
- terveydensuojelulaki (763/1994)
- varhaiskasvatuslaki 540/2018
- nuorisolaki (1285/2016)
- oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013
- laki kunnan kulttuuritoiminnan järjestämisestä (166/2019)
- Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)
- tupakkalaki (549/2016)

Hyvinvoinnin edistämistä ohjataan myös hyvinvointialueen toimintaan mielletävissä laeissa kuten

- sosiaalihuoltolaissa (1301/2014)
- laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalvelusta (980/2012)
- lastensuojelulaissa (417/2007)
- vammaispalvelulaissa 675/2023)
- laissa ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)
- pelastuslaissa (379/2011)

Tämä suunnitelma sisältää lastensuojelulain, laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalvelusta ja lain ehkäisevästä päihdetyöstä mukaiset suunnitelmat.

Lainsäädännön lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjataan suosituksilla ja ohjelmilla kuten

- Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027
- Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030
- Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma (VANUPO) 2024–2027

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi suuntaviivoja ja tavoitteita antavat myös laajemmat toimintaohjelmat kuten

- YK:n Agenda 2030
- UNICEFin lapsen oikeuksien sopimus
- Istanbulin sopimus

Tärkeimmän pohjan hyvinvointityölle antaa kuntastrategia. Kuntastrategia määrittää kunnan pitkän aikavälin tavoitteita. Kuntalain 7 § mukaisesti siinä otetaan huomioon mm. hyvinvoinnin edistäminen, palveluiden järjestäminen, osallisuus ja elinvoima. Hämeenkyrön

kuntastrategia Vakaa ja verraton antaa hyvinvointityölle suunnaksi turvallisen arjen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamisen sekä monipuolisen yhteistyön. Kuntastrategian mukaisesti hyvinvointityötä tehdään Hämeenkyröön sopivana fiksuna kuntatyönä, joka tukee toimivaa ja kehittyvää elinympäristöä.

Hyvinvointityön rakenne Hämeenkyrössä

Hämeenkyrön hallintosäännön 104 § mukaisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio on sivistyslautakunnan ja hyvinvointijaoston tehtävä. Lisäksi hyvinvointisuunnitelman, hyvinvointikertomuksen ja vuosittaisen raportin hyväksyy lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6§ mukaisesti kunnanvaltuusto. Hyvinvoinnin johtoryhmänä toimii kunnan operatiivinen johtoryhmä ja käytäntöönpanosta vastaa hyvinvointiryhmä. Hyvinvointityötä koordinoi ja edistää hyvinvointikoordinaattori. Käytännön hyvinvointityötä tehdään kunnan kaikilla palvelu- ja vastuualueilla.

Hyvinvointityötä tukevia ryhmiä Hämeenkyrössä ovat opiskeluhuollon ohjausryhmä, nuorisotyöryhmä ja perhekeskuksen ohjausryhmä, joka toimii myös nuorisolain 9 § mukaisena yhteistyöryhmänä. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään myös kunnan osallisuusryhmissä lasten parlamentissa, nuorisovaltuustossa, vanhus- ja vammaisneuvostossa sekä kulttuuriparlamentissa. Hyvinvointityön kannalta tärkeitä ovat myös Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto, Pirkanmaan perhekeskus ja lukuisat muut alueelliset verkostot.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Hämeenkyrössä

Hyvinvointityö Hämeenkyrössä on suunnitelmallista voimavarojen kohdentamista kuntalaisten hyvinvointia edistävällä tavalla. Hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu kunnan eri toimialojen ja kunnassa toimivien palveluntuottajien yhteistyönä.

Hyvinvoiva hämeenkyröläinen hyvinvointikäsitys on rakennettu Stiglitzin hyvinvointikäsityksen pohjalta hyödyntäen Hämeenkyrön hyvinvointikyselyä. Mallin mukaisesti hyvinvointi Hämeenkyrössä koostuu terveydestä, kasvatuksesta ja koulunkäynnistä, työstä ja tekemisestä, harrastuksista, osallisuudesta, yhteisöllisyydestä, saavutettavasta ympäristöstä, turvallisuudesta sekä toimeentulosta ja asumisesta. Kunta pyrkii edistämään jokaista osa-aluetta omalla toiminnallaan, mutta myös yhteistyön ja vaikuttamisen kautta. Hyvinvointikäsitys on vielä keskeneräinen ja sen selitteet tullaan rakentamaan yhteisesti osana hyvinvointiryhmän työskentelyä.

Laajan hyvinvointisuunnitelman prosessi

Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman rakentamiseen kerätty aineisto on laaja. Taustalla on mm. kouluterveyskyselyn, Sotkanetin ja Puhti-raportin indikaattoritieto. Tietoa on täydennetty omien paikallisten kyselyiden ja osallistamisen kautta saaduilla tiedoilla. Lisäksi on tietenkin hyödynnetty hyvinvoinnin vuosiraporteissa jo raportoituja tietoja sekä muuta käytännön työn kautta kertynyttä tietoa. Tämä asiakirja on rakennettu kaiken tämän tiedon pohjalta.

Yhteistyö ja yhdyspinnat

Koska hyvinvointityö ei ole yksittäinen teko vaan yhteisesti tehtävää pitkäjänteistä tavoitteellista työtä, on yhteistyö ensiarvoisen tärkeää. Yhteistyötä tehdään kunnan sisäisesti eri palvelu- ja vastuualueiden välillä sekä varsinkin kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen kanssa.

Tärkeimpiä yhteistyökumppaneita hyvinvoivan Hämeenkyrön rakentamisessa ovat hyvinvointialue, kolmas sektori, paikalliset yritykset ja jokainen kuntalainen. Hyvinvointityön näkökulmasta onkin merkityksellistä kehittää ja löytää uusia mahdollisuuksia tehdä tavoitteellista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Tärkeää on myös huomata edunvalvonnan merkitys osana yhteistyötä ja yhdyspintoja.

Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjataan tiedolla. Yksittäisen tuloksen, indikaattorin tai yksittäisen vuoden perusteella ei voi muodostaa kuvaa todellisesta hyvinvoinnin tilanteesta. Yksittäisten tulosten sijaan on seurattava useiden indikaattoreiden kehitystä ja täydennettävä tietoa myös muilla tietolähteillä. Laajemmalla otannalla pystytään rakentamaan luotettava ja kokonaisvaltainen kuva hyvinvoinnin tilasta.

Laajassa hyvinvointikertomuksessa 2021–2025 on kuvattuna Hämeenkyrön hyvinvoinnin tilanne ikäluokittain. Raportissa asioita käsitellään ilmiölähtöisesti ja yksittäiset indikaattorit esittävät tilannetta tai muutosta myös laajemmassa mittakaavassa. Tietolähteenä Hämeenkyrön hyvinvointitiedolla johtamisessa käytetään mm. TEAviisaria, Hyte-kerrointa, kouluterveyskyselyä, Sotkanetin indikaattoreita ja omien kyselyiden tuloksia.

Hämeenkyrön TEAviisari (kaikki sektorit 70) ja Hyte-kerroin (66) ovat hyvällä tasolla. Koska Hyte-kertoimen pohjalta kunnalle maksetaan valtionosuuden lisäosaa, on Hyte-kertoimen seuraaminen myös taloudellisesti tärkeää. Hyte-kertoimen laskentaan käytetyt indikaattorit (liite 1) sekä sosiaali- ja terveysministeriössä valmistelussa olevan vähimmäistietoasetuksen (liite 2) mukaiset indikaattorit ovat tämän asiakirjan liitteenä.

Hyvinvointi Hämeenkyrössä

Hämeenkyrön hyvinvoinnin tila on kuvattuna ikäryhmittäin laajassa hyvinvointikertomuksessa 2021–2025. Tilanteen pohjalta väestöä läpileikkaavia ilmiöitä tulevalla kaudella ovat päihteet, liikkumattomuus, turvallisuus ja osallisuus. Ilmiöt näkyvät eri ikäryhmissä eritavoin eivätkä tietenkään kosketa suoraan jokaista kuntalaista. Hyvinvointityön ilmiöihin pyritään vaikuttamaan hyvinvointiohjelman avulla, jossa asetetaan vuosittain käytännön tavoitteita niihin vaikuttamiseksi.

Suositukset hyvinvointialueelle Hämeenkyrössä tehtävään työhön

Pirkanmaan hyvinvointialue toimii yhteensä 23 kunnan alueella, jolloin yksittäisten kuntien erityispiirteet jäävät helposti huomiotta. Tässä luvussa on siis nostettu esiin muutamia asioita, joita hyvinvointialueen on tärkeää huomioida paikallisessa palvelutuotannossaan sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssään.

- Hämeenkyrössä on korkea tukea tarvitsevien lasten määrä, joka on hyvä huomioida opiskeluhoillon palveluiden määrässä.

- Hämeenkyrössä, kuten muissakaan reunakunnissa, ei ole kattavaa julkista liikennettä. Siten kauas keskitettyihin palveluihin pääsy voi olla haaste, paikalliset palvelut ovat paremmin saavutettavissa mm. palveluliikenteen kautta.
- Hämeenkyrössä on aktiivinen ja luotettava kolmas sektori, joka toimii käytännössä täysin vapaaehtoisvoimin. Yhdistykset toimivat monesti useamman kunnan alueella, mutta toimintaa järjestetään minimaalisin taloudellisin resurssein.

Hyvinvointiohjelman rakenne

Laajaa hyvinvointisuunnitelmaa 2025–2029 tullaan toimeenpanemaan aiempien vuosien tapaan hyvinvointiohjelman kautta. Hyvinvointiohjelman rakentamisessa on käytetty mm.

- Hämeenkyrön kuntastrategiaa - Vakaa ja verraton
- Laajaa hyvinvointikertomusta 2021–2025
- Hyvinvointikyselyn tuloksia
- Vaikuta! päivän 2024 tuloksia
- Hyvinvoiva Hämeenkyrö kuuluu kaikille -Siltafoorumien tuloksia
- Lasten parlamentin suurykokouksen tuloksia
- Pyöräilyn ja kävelyn edistämishjelmaa
- Kulttuuriohjelmia
- Elinkeino-ohjelmia
- Ilmasto-ohjelmia
- Kirjaston toimintasuunnitelmaa 2030
- Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmia 2023–2026
- Indikaattoritietoa avoimista lähteistä
- Indikaattoritietoa omista ja ei julkisista lähteistä

Hämeenkyrön hyvinvointiohjelmassa 2025–2029 on neljä painopistettä, joista jokaisella on viisi tavoitetta. Tavoitteiden saavuttamiseen käytettäviä toimenpiteitä asetetaan ja tarkennetaan vuosittain osana hyvinvointityön raportointia. Jokaisella painopisteellä on vuosi, jolloin

sen tavoitteisiin kiinnitetään erityistä huomiota. Hämeenkyrön hyvinvointiohjelman painopisteet ja niiden painotusvuodet ovat:

- Arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö - 2026
- Liikkuminen ja aktiivisuus - 2027
- Hyvinvointia edistävät valinnat - 2028
- Osallisuus ja yhteisöllisyys – 2029

Jokaiselle tavoitteelle on asetettu seurantamittareita. Lukuisten indikaattoreiden listaaminen raporttiin ei ole järkevää ja osa indikaattoreista ei ole julkaistavissa. Seurantamittareiden avulla vuosittaiseen raportointiin tullaan kuitenkin rakentamaan painopistekohtaisia summaindikaattoreita, joilla mahdollisia muutoksia voidaan helposti seurata.

Uusi hyvinvointiohjelma 2025–2029 on rakennettu aiemman 2021–2025 suunnitelma huomioiden ja ne sisältävät paljon samankaltaisuutta. Koska hyvinvointisuunnitelma 2025–2029 hyväksytään loppuvuodesta 2025 raportoidaan vuoden merkittävimmät toimenpiteet jo osana tätä suunnitelmaa. Tilannekuvan väestön hyvinvoinnista saa laajasta hyvinvointikertomuksesta 2021–2025.

Hyvinvointiohjelma 2025–2029

Hyvinvointia edistävä valinnat				
Tavoite	Mittarit			
Positiivisten ruokailukokemusten edistäminen	Kouluterveyskysely - Syö aamupalaa joka aamu	Kouluterveyskysely - Syö koululounasta päivittäin	Puhti - energiajuomamyynti	
Monipuoliset kulttuurikokemukset osana hyvinvointia	Kouluterveyskysely - Harrastaa taidetta tai kulttuuria ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikoittain	Kouluterveyskysely - Harrastaa taidetta tai kulttuuria itsenäisesti vapaa-ajalla vähintään viikoittain	Kulttuurikaveri määrät	
Päihdehaittojen ehkäisy	Kouluterveyskysely - Käyttää nykyisin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja (summaindikaattori)	Kouluterveyskysely - Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	Puhti - alkoholiostot	Kipinä ohjausten määrät
Paikalliset ratkaisut työllisyyden ja yritystoiminnan vahvistamiseksi	Työttömyys %	Nuorisotyöttömyys %	Aloittaneet / lopettaneet yritykset	Kuntakohtainen Ely-rahoitus
Vanhemmuuden, kasvun ja oppimisen tuki osana perhekeskustystä	Kouluterveys - Voi keskustella asioistaan vanhempien kanssa usein tai melko usein	Koulupoissaolojen määrät	Lastensuojelu-ilmoitusten määrä	
Osallisuus ja yhteisöllisyys				
Tavoite	Mittarit			
Vaikutusten arviointien menetelmät osana arkityötä	Eva määrät			
Vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta	Vaikuttajatoimielimiltä pyydetty lausunnot/kommentit			
Viestinnän monikanavaisuuden edistäminen	Siltafoorumien ja osallistavien tilaisuuksien määrät	Kaavatilaisuuksien määrä		

Lähiyhteisöjen vahvistaminen	Kyläyhdistysfoorumien määrä			
Kestävän kehityksen edistäminen arjessa	Päästöt - tCO ₂ e / asukas			
Arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö				
Tavoite	Mittarit			
Fyysisen esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65-vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.			
Digitaalisen saavutettavuuden ja turvallisuuden huomioiminen	Palvelupisteen käyntimäärä	Asiointipisteen käyntimäärä		
Väkivallan ehkäisy kunnan toiminnassa	Kouluterveyskysely - Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana (summaindikaattori)	Kouluterveyskysely - Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana (summaindikaattori)	Väkivaltatilanteiden määrä kouluilla	
Liikenneturvallisuuden edistäminen	OTIn liikennevakuutusraportti - Liikennevakuutuksesta korvatut omaisuus- ja henkilövahingot vuosittain	Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset / 1000 asukasta	Liikenneturvallisuustapahtumien määrä	
Turvallisuuskokemuksen parantaminen	Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta			

Liikkuminen ja aktiivisuus				
Tavoite	Mittarit			
Erityisryhmien toimintamahdollisuuksien huomiointi	Erityisryhmille avustuksen kautta tuotettu toiminta			
Harrastamisen kynnyksen madaltaminen	Kouluterveyskysely - Tietää asuinalueen harrastusmahdollisuuksista	Puhti - harrastusindeksi	Elintapaohjauksen määrät	
Monilukutaidon edistäminen	Kirjaston lainaajamäärät	Kirjastoperehdytysten määrät	Kouluterveyskysely - Paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa, % 4. ja 5. luokan oppilaista	
Saavutettava kolmannen sektorin toiminta	Toiminta ja vuosiavustusta hakeneiden toimintamäärä			
Riittävät itsenäisen liikkumisen mahdollisuudet	Kuntoportaiden käyttömäärä	Tenniskentän käyttömäärä	Liikuntapaikoille tehty kunnossapitotoimenpiteet	Kuntosali kävijämäärät

Hyvinvointiohjelman toimenpiteet 2025 ja tavoitteet 2026

Hyvinvointia edistävä valinnat		
Tavoite	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Positiivisten ruokailukokemusten edistäminen	Kouluruokailun aikaa lisätty keskustan alueella	Ruokailuaikojen myöhentäminen.
Monipuoliset kulttuurikokemukset osana hyvinvointia	Rölli Myllykolussa. Osallistavan budjetoinnin tapahtuma. Myllykolu elää -tapahtuma.	Uudistettu kulttuuripolku käytäntöönpano.
Päihdehaittojen ehkäisy	Valintojen talon toteutus nuorisotyöryhmän yhteistyönä.	Pakka toiminnan aktivointi. Ominjaloin uudistaminen Kipinäksi.
Paikalliset ratkaisut työllisyyden ja yritystoiminnan vahvistamiseksi	Kuntatyöllistämisen malli pilotointi & Työllisyys ja yrityspalveluiden prosessien yhdistäminen.	Kuntatyöllistämisen mallin jatkaminen & Työllisyys- ja yrityspalveluiden palveluohjauksen tehostaminen
Vanhemmuuden, kasvun ja oppimisen tuki osana perhekeskustystä	Tuen uudistukseen valmistautuminen ja toiminnan uudistaminen.	Tuen uudistuksen mukaisen toiminnan aloittaminen. Leke-mallin käyttöönotto varhaiskasvatuksessa.
Osallisuus ja yhteisöllisyys		
Tavoite	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Vaikutusten arviointien menetelmät osana arkityötä	Vaikutusten ennakoarviointiohjeen ja lomakkeen päivitys (kh 3.2.2025 § 24)	
Vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta	Hämeenkyrön valoviikko 29.11. - 6.12.2025 toteutetaan yhteisöllisesti.	Vahvistetaan syrjäytymisvaarassa olevien osallisuutta monialaisena yhteistyönä.
Viestinnän monikanavaisuuden edistäminen	Kunnan some-tiimin toiminnan juurruttaminen osaksi normaalia toimintaa.	Hämeenkyrössä tapahtuu - sivuston kehittäminen osana Tat-hanketta.
Lähiyhteisöjen vahvistaminen	Kyläyhdistysfoorumien aloittaminen kylien kanssa tehtävän yhteistyön väylänä.	Kyläyhdistysfoorumien toiminnan kehittäminen kylien tarpeet huomioiden.

Kestävän kehityksen edistäminen arjessa	Osallistuminen Pirkanmaan ilmastoverkosto -hankkeeseen. Perusopetuksen kestävän kasvatuksen käsikirja. Kierrätyskeskus Helmen toiminta.	
Arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö		
Tavoite	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Fyysisen esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen	Vanhus- ja vammaisneuvoston esteettömyystarkastus asiakaspalvelun näkökulmasta Helmeen.	
Digitaalisen saavutettavuuden ja turvallisuuden huomioiminen	Petjäöpisto - digitaaliset perustaidot kurssi.	Petjäöpisto - digitaaliset perustaidot. Ympäristön suojelun palveluiden siirto Sastamalaan. Digiperustaitojen opettaminen vakassa ja perusopetuksessa.
Väkivallan ehkäisy kunnan toiminnassa	Positiivisen pedagogiikan käyttöönotto vakassa ja perusopetuksessa.	Positiivisen pedagogiikan toteuttaminen. Leke-malli varhaiskasvatukseen
Liikenneturvallisuuden edistäminen		Palvelualueet ylittävä tapahtuma alakoululaisille liikenneturvallisuudesta.
Turvallisuuskokemuksen parantaminen	Liikkuvan nuorisotyön toteuttaminen	Turvallisuuskysely. Kriisivalmiussuunnitelmat. Työterveyden sisäilmäterveyden seuranta. Klaaran toiminta
Liikkuminen ja aktiivisuus		
Tavoite	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Erityisryhmien toimintamahdollisuuksien huomiointi	Erityisryhmien kerhotoiminta kouluilla.	Erityisryhmien tempaukset
Harrastamisen kynnyksen madaltaminen	Harrastepäivän järjestäminen 6.9.2025	Harrastepäivän jatkokehittäminen & Koulujen kerho-hankkeiden toiminta
Monilukutaidon edistäminen	Omatoimikirjaston rakentaminen	Omatoimikirjaston käyttöönotto. Medialukutaidon edistämisen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa

Saavutettava kolmannen sektorin toiminta	Tapahtumaviestintä ajan tasalle -hankkeen käynnistäminen.	Tapahtumaviestintä ajantasalle -hanke. Kulttuurikaveritoiminnan kehittäminen
Riittävät itsenäisen liikkumisen mahdollisuudet		Lakimuutos liikunnallinen elämäntapa perusopetuksessa & Järvenkylän uimarannan parantaminen

HYTE-kerroin

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2023)

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarvointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

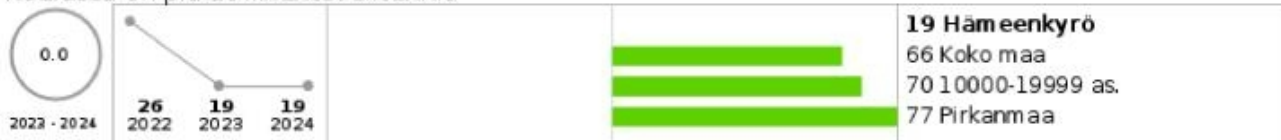
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

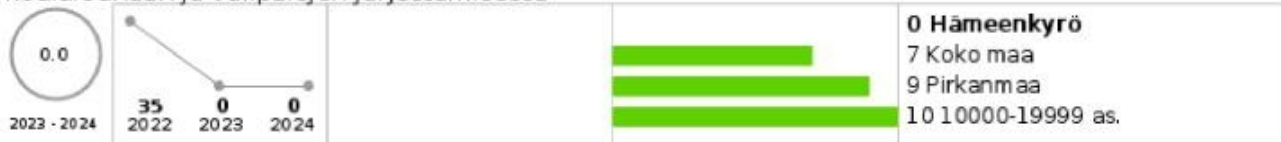
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Vähimmäistietosisältö

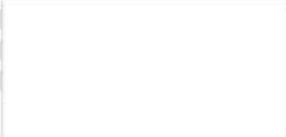
Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

 • 10201 2024			10201 Hämeenkyrö 572293 Pirkanmaa 747193 10000-19999 as. 5789834 Koko maa
--	--	--	---

0 - 6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

 • 5.6 2024			5.6 Pirkanmaa 5.6 Hämeenkyrö 5.6 Koko maa 6 10000-19999 as.
--	--	--	---

7 - 15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

 • 9.5 2024			8 Pirkanmaa 8.4 Koko maa 9 10000-19999 as. 9.5 Hämeenkyrö
--	--	--	---

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

 • 8.1 2024			8.1 Hämeenkyrö 9 10000-19999 as. 10.5 Koko maa 11.2 Pirkanmaa
---	--	---	---

25 - 64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

 • 47.6 2024			47 10000-19999 as. 47.6 Hämeenkyrö 50.7 Koko maa 51.9 Pirkanmaa
---	--	--	---

65 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

 • 29.1 2024			23.3 Pirkanmaa 24.8 Koko maa 29.1 Hämeenkyrö 30 10000-19999 as.
---	--	--	---

75 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

 • 15.2 2024			12.6 Pirkanmaa 13.2 Koko maa 15.2 Hämeenkyrö 16 10000-19999 as.
---	--	--	---

85 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

 • 3.9 2024			3.4 Pirkanmaa 3.6 Koko maa 3.9 Hämeenkyrö 4 10000-19999 as.
--	--	--	---

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalveluksessa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2 - 6-vuotiailla

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla

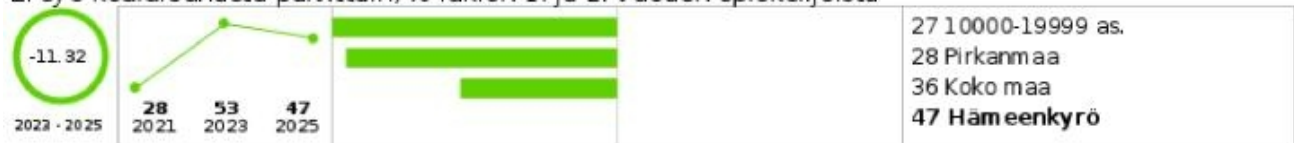
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

2021 - 2023

5 10000-19999 as.
6 Pirkanmaa
7 Koko maa
11 Hämeenkyrö

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

2023 - 2025

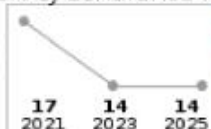

16 Pirkanmaa
16 Koko maa
21 Hämeenkyrö
21 10000-19999 as.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

2023 - 2025

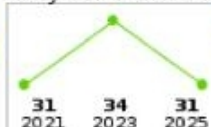

8 Pirkanmaa
8 Koko maa
12 10000-19999 as.
14 Hämeenkyrö

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

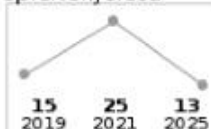

2023 - 2025

21 Pirkanmaa
22 Koko maa
26 10000-19999 as.
31 Hämeenkyrö

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

13 Hämeenkyrö
23 Pirkanmaa
25 Koko maa
26 10000-19999 as.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

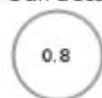

2023 - 2025

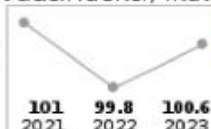

17 Hämeenkyrö
19 Pirkanmaa
21 Koko maa
25 10000-19999 as.

Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

2022 - 2023

99 10000-19999 as.
100 Koko maa
100.6 Hämeenkyrö

Korkea positiivinen mielenterveys, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

2023 - 2025

6 Hämeenkyrö
8 10000-19999 as.
10 Pirkanmaa
10 Koko maa

Korkea positiivinen mielenterveys, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Korkea positiivinen mielenterveys, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tyytyväinen elämänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämänsä tällä hetkellä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Aänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

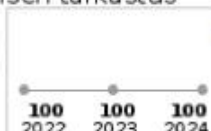
Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

2023 - 2024

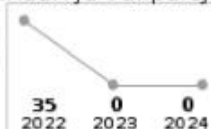

87 Pirkanmaa
89 10000-19999 as.
91 Koko maa
100 Hämeenkyrö

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

2023 - 2024

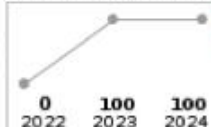

0 Hämeenkyrö
7 Koko maa
9 Pirkanmaa
10 10000-19999 as.

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

2023 - 2024

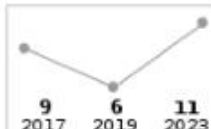
20 Koko maa
26 Pirkanmaa
38 10000-19999 as.
100 Hämeenkyrö

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

24 10000-19999 as.
26 Koko maa
28 Pirkanmaa
29 Hämeenkyrö

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

10 10000-19999 as.
11 Hämeenkyrö
12 Pirkanmaa
13 Koko maa

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

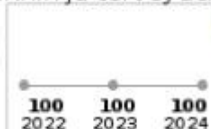

9 Hämeenkyrö
9 10000-19999 as.
11 Koko maa
13 Pirkanmaa

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

2023 - 2024

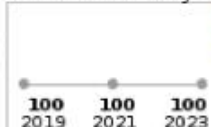

95 Koko maa
99 10000-19999 as.
100 Hämeenkyrö
100 Pirkanmaa

Hyvinvointikertomus hyväksytty valtuustossa, % tiedot toimittaneista alueen kunnista

2021 - 2023

93 Koko maa
100 Hämeenkyrö
100 Pirkanmaa
100 10000-19999 as.

Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle, % tiedot toimittaneista alueen kunnista

Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, %

Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, %

Liikennevahingoissa vammautuneet ja kuolleet henkilöt, lkm

Vuosi 2023 - Vammautuneet 34, kuolleet 0

Vuosi 2022 - Vammautuneet 36, kuolleet 0

Vuosi 2021 - Vammautuneet 34, kuolleet 0

Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset, % 1 - 6-vuotiaista (sis. kunnalliset ja yksityiset varhaiskasvatustoimijat)

Vuosi 2023 - 76,6 %

Vuosi 2022 - 79,3 %

Vuosi 2021 - 64,5 %

Vapaan sivistystyön oppilaitosten opetustunnit / vuosi

Ei järkevää tuottaa tietoa asiakirjaan ennen asetuksen valmistumista.

Kulttuuripalveluiden saavutettavuus: kirjastojen, museoiden ja teattereiden saavutettavuus 3/10/20 kilometrin päässä kotoa, % väestöstä

Kirjaston saavutettavuus, 3 km päässä lähimmästä kirjastosta asuvien osuus

2023 - 38 %

2022 - 38 %

2021 - 36 %

Nuorisotoimen palvelut

Nuorisotyön htv

2024 - 9,1 htv

2023 - 8,6 htv
2022 - 6,8 htv
2021 - 3,5 htv

Liikuntatoimen palvelut
Liikuntapaikat
2025 - 104
2024 - 100
2022 - 96
2020 - 88

Kevyen liikenteen väyliä (metriä) / asukas
2024 - 3,9
2022 - 1,2
2020 - 1,2

Ala-asteiden saavutettavuus, ala-asteikäiset, enintään 2 km [%]

Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät, Enintään 500m [%]

Enintään 1 kilometrin etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkeistä asuvat, % asukkaista

Lähivirkistykseen soveltuvien alueiden saavutettavuus, väestö, enintään 1000 m [%]

Primääristen pienhiukkasten päästöt (PM2.5, tonnia)
2020 - 38 t
2015 - 45 t
2010 - 57 t

Melusta kärsivien ihmisten määrä kunnittain, yli 55 dB vuorokausitaso tai 50 dB yöaikaan (yli 100 000 asukkaan kaupungit)
Ei sovellettavissa.

Itsearviointi kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja hyödyntämisestä
Ei järkevää tuottaa tietoa asiakirjaan ennen asetuksen valmistumista.

Itsearviointi kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työn rakenteesta, resursseista ja prosessista
Ei järkevää tuottaa tietoa asiakirjaan ennen asetuksen valmistumista.

Itsearviointi kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä ja sen rakenteiden vahvuudesta
Ei järkevää tuottaa tietoa asiakirjaan ennen asetuksen valmistumista.

Itsearviointi kunnan yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä
Ei järkevää tuottaa tietoa asiakirjaan ennen asetuksen valmistumista.

Itsearviointi kunnan elinvoiman edistämisestä
Ei järkevää tuottaa tietoa asiakirjaan ennen asetuksen valmistumista.

Maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen
Ei järkevää tuottaa tietoa asiakirjaan ennen asetuksen valmistumista.

Vuokra-asuntojen osuus kunnan eri osissa / kaupunginosittain
Ei sovellettavissa.

Hyvinvointisanasto

Ankkuritoiminta on malli lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisyyn. Pirkanmaalla toiminnasta vastaavat poliisi ja hyvinvointialue.

Apip on lyhenne sanoista aamu- ja iltapäivätoiminta, joka on kunnalle vapaaehtoista perusopetuslain mukaista toimintaa.

Elintapaohjaus on liikuntapalveluiden ja hyvinvointialueen yhteinen ohjausmalli yksilöiden elintapojen edistämiseen.

EVA eli vaikutusten ennakoarvointi tarkoittaa terveydenhuoltolain 11 §:n mukaista päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin menettelyä.

FinLapset on THL:n tutkimuskokonaisuus, jossa tuotetaan ajankohtaista ja kattavaa tietoa lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveydestä ja hyvinvoinnista.

GINI-kerroin on tunnusluku, jolla mitataan suhteellisia tuloeroja alueella. Se esitetään yleensä 100 kerrottuna, jolloin luku 0 tarkoittaa että tulot ovat tasan jakaantuneet ja luku 100 että yksi henkilö saa kaikki tulot.

HYTE tarkoittaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

HYTE-kerroin on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin, jota käytetään hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon valtionrahoituksen perustana sekä kunnille valtionosuuden lisäosana.

Hyvinvointi tarkoittaa nykyään yleensä Stiglitzin mallin mukaista moniulotteista hyvinvointia, joka sisältää aineellisen hyvinvoinnin, terveyden, koulutuksen, työn ja harrastukset, osallisuuden, ihmissuhteet, ympäristön ja turvallisuuden.

Hyvinvointi-indikaattori on kuntaliiton koostama koonti-indikaattori, jolla kuvataan laaja-alaista väestön hyvinvointia.

Hyvinvointiryhmä on poikkitoiminnallinen kunnan hyvinvointityötä tukeva, koordinoiva ja kehittävä ryhmä.

Indikaattori eli tunnusluku kuvaa hyvinvoinnin, terveyden ja palvelujen tilannetta ja niissä tapahtuneita muutoksia.

Istanbulin sopimus on Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta.

Keskiasteen koulutus on ylioppilastutkinnon tai ammatillisessa oppilaitoksessa enintään 3-vuotisen tutkinnon suorittaneet.

Kipinä on Hämeenkyrön oma nuoristyön yksilötyön malli. Malli on kehitetty paikallisesti toimivaksi Omin jaloin -menetelmän pohjalta.

Korkea-asteen koulutus on ammatillisessa oppilaitoksessa yli 3-vuotisen tutkinnon suorittaneet, sekä ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinnon suorittaneet.

KouluPT on matalan kynnyksen liikuntaneuvontamalli yläkouluikäisille nuorille.

Kouluterveyskysely on joka toinen vuosi 4. ja 5. luokan, 8. ja 9. luokan ja toisen asteen 1. ja 2. luokan oppilaille tehtävä laaja kysely elintavoista, hyvinvoinnista ja koulunkäynnistä.

Kuntouttava työtoiminta on sosiaalihuoltolain alainen toimenpide asiakkaan työllistymisen edistämiseksi.

Makuraati on toimintamalli vuoropuheluun oppilaiden, henkilökunnan ja ruokapalveluiden välillä.

Megatrendi on yleinen laajaa ja pitkäkestoinen kehityskulku.

Misogynia tarkoittaa naisiin kohdistuvaa vihaa, halveksuntaa tai syrjintää, joka voi ilmetä asenteissa, puheessa tai teoissa. Se voi olla yksilöllistä tai rakenteellista ja vaikuttaa naisten asemaan yhteiskunnassa monin tavoin.

Monilukutaito on erilaisten tekstien sujuvaa lukemista, ymmärtämistä ja tulkinta sekä niiden tuottamista ja arvottamista.

Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.

Nepsy on lyhenne neuropsykiatrisista haasteista, jotka johtuvat aivotoininnan rakenteellisesta ja toiminnallisesta poikkeavuudesta. Neuropsykiatrisia vaikeuksia ovat esimerkiksi ADHD ja ADD, Aspergerin oireyhtymä ja muut autismikirjon häiriöt, kehityksellinen kielihäiriö sekä Touretten oireyhtymä.

Nuotti-valmennus on Kelan maksamaa henkilökohtaista valmennusta 16–29-vuotiaalle nuorelle, jonka toimintakyky on olennaisesti heikentynyt ja joka tarvitsee tukea opiskeluun tai työelämään tähtäävien suunnitelmien teossa.

Omin jaloin on nuorisotyössä käytettävä yksilötyön menetelmä. Työskentelyn keskiössä on nuori. Menetelmä soveltuu tueksi nuoren elämänmuutoksiin sekä katkaisemaan ongelmallista käytöstä tai päihteiden käyttöä.

OPS eli opetussuunnitelma on suunnitelma siitä, miten opetus järjestetään.

Pakka-toimintamalli on THL:n malli paikallisten alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn. Pakka-toimintaa Pirkanmaalla koordinoi Pirkanmaan hyvinvointialue.

Perhekeskus on palveluverkosto, joka kokoaa yhteen tietoa ja mahdollistaa yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista. Hämeenkyrössä perhekeskuksen ohjausryhmä on myös nuorisolain 9 § mukainen yhteistyöverkosto.

Pirha on Pirkanmaan hyvinvointialue.

Positiivinen pedagogiikka on kasvatuksen ja opetuksen suuntaus, jossa korostetaan lapsen vahvuuksia ja tuetaan hyvinvointia kokonaisvaltaisesti, rakentavasti ja ratkaisukeskeisesti.

Puhti-raportti on THL:n kehittämishankkeen raportti palvelujärjestelmän ulkopuolelta kertyvästä tiedosta. Puhti-raportti ei ole julkinen.

Seutuvertailu on Tampereen kaupunkiseudun ja Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen, opetuksen ja lukiokoulutuksen tunnuslukujen ja kustannusten vuosittainen vertailututkimus.

Sitra on riippumaton tulevaisuustalo. Se ennakoii tulevaa edistäten Suomen hyvinvointia ja taloutta luonnon kantokyvyn rajoissa.

Sotkanet on THL:n ylläpitämä tilasto- ja indikaattoripankki.

Stiglitzin malli on 2009 kehitetty malli hyvinvoinnin tulkintaan ja mittaamiseen. Sen mukaista hyvinvointikäsitettä käytetään yleisesti hyvinvointityön taustana ja

TEAviisari eli terveyden edistämisen aktiivisuusviisari on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämä palvelu. Tiedonkeruuseen perustuen kunnan palveluita pisteytetään. Maksimi pis-teet ovat 100.

TE-palvelut on lyhenne sanoista Työ- ja elinkeinotoimiston palvelut.

THL on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

TKI on lyhenne sanoista tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta.

Vaikeasti työllistytvä on kattotermi, joka sisältää pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömäksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet henkilöt.

Vaka on kunnan varhaiskasvatus.

Valintojen talo on draamamenetelmin toteutettava asenne ja päihdekasvatuskokonaisuus.

VET-koordinointi tarkoittaa vapaaehtoistyön koordinointia.

VNR on valtion ravitsemusneuvottelukunta, joka seuraa ja edistää väestön ravitsemusta.

Vähimmäistietoasetus on Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelussa oleva asetus niistä tiedoista, joita kunnissa ja hyvinvointialueella on seurattava väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

YK:n agenda 2030 on kestävän kehityksen toimintaohjelma, johon Suomi on sitoutunut.